

Motion till riksdagen 2025/26:887

av Peder Björk m.fl. (S)

Fungerande fiskvandringssvågar i vattenkraftspåverkade ålvar

Förslag till riksdagsbeslut

Riksdagen ställer sig bakom det som anføres i motionen om att verka för att återskapa fungerande fiskvandringssvågar i vattenkraftspåverkade ålvar där det är möjligt och rimligt, med hänsyn till att vattenkraften är en viktig stomme i vårt elsystem, och tillkännager detta för regeringen.

Motivering

Sverige har i dag ett stort ansvar för både klimatomställningen och den biologiska mångfalden. Vattenkraften är en central del av vårt elsystem och spelar en avgörande roll som reglerkraft för att balansera förnybara energikällor som sol- och vindkraft. Samtidigt har utbyggnaden av vattenkraften historiskt medfört stora ekologiska kostnader. Många av våra ålvar har fått sina strömekosystem kraftigt påverkade, och flera bestånd av vandrande fisk har försvagats eller helt slagits ut.

För att nå en långsiktigt hållbar utveckling krävs därför att vi tar ansvar för både energi och ekologi. Den pågående omprövningen av vattenkraften ger ett unikt tillfälle att återskapa fungerande fiskvandringssvågar och förbättra vattenmiljöerna, samtidigt som vattenkraftens betydelse för elförsörjningen säkras.

Ett tydligt exempel är Ljungan, en av Norrlands mest värdefulla ålvar för lax och öring. Här har vattenkraftens utbyggnad inneburit att laxens naturliga vandring och fortplantning stoppats, och i övre delarna av ålven är laxen helt utrotad. En fiskpassage vid Viforsens kraftverk skulle kunna bli ett avgörande steg för att återintroducera laxen i övre Ljungan och även förhoppningsvis Jämtland. Liknande åtgärder har visat sig vara både tekniskt genomförbara och ekologiskt mycket betydelsefulla.

Att återställa fiskvandringssvågar i våra ålvar stärker inte bara bestånden av lax, öring och andra arter – det bidrar också till att hela ekosystem återfår sin balans. Det gynnar biologisk mångfald, lokalsamhållen, friluftsliv och möjligheter till ett hållbart fiske.

Vi socialdemokrater menar att klimatomställningen och arbetet för levande ekosystem måste gå hand i hand. Vattenkraften ska fortsatt vara en viktig stomme i vårt elsystem, men vi måste samtidigt ta vara på möjligheterna att återställa älvar där det är möjligt och rimligt. Ljungan kan bli ett gott exempel på hur Sverige kan kombinera hållbar energi med starkare biologisk mångfald.

Peder Björk (S)

Anna-Belle Strömberg (S)

Peter Hedberg (S)